

Шевцери української літератури

Іван
Котляревський

Наталка Полтавка

Іван Котляревський
Наталка Полтавка
Серія «ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ», книга 1

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=17711635

Аннотація

«Наталка Полтавка» Івана Котляревського – це романтично-сатирична п'єса про любов і вірність. Наталка і Петро кохають одне одного, однак злидні і бідність змушують їх розлучитися, а в цей час до дівчини сватається багатий пан Возний, нелюбий її серцю. Однак, для закоханих матеріальний достаток не є важливішим за щирі почуття. Перемежована піснями і легким гумором, «Наталка Полтавка» Івана Котляревського є класичним українським драматургічним твором, у якому майстерно описані традиційний український побут та звичаї. П'єса написана двома мовами – українською та російською.

Содержание

Іван Котляревський	4
ДЕЙСТВИЕ I	5
Явление 1	6
Явление 2	8
Конец ознакомительного фрагмента.	13

Іван Котляревський

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

Опера малороссийская в 2-х действиях

Действующие лица:

Возный *Тетерваковский*.

Горпина Терпилиха – вдова старуха.

Наталка – дочь ее.

Петро – любовник Наталки.

Микола – дальний родственник Терпилихи.

Макогоненко – выборный села.

ДЕЙСТВИЕ I

Театр представляет село при реке Ворскле. Чрез сцену улица малороссийских хат, к реке ведущая, и в сей улице хата Терпилихи.

Явлення 1

Наталка (виходить из хаты с ведрами на коромысле, по-
дойдя к реке, ставить ведра на берегу, подходит на край сце-
ны в задумчивости и поет).

№ 1

*Віють вітри, віють буйні, аж дерева гнуться;
О, як моє болить серце, а сльози не ллються. | 2 рази*

*Трачу літа в лютім горі і кінця не бачу,
Тільки тогді і полегла, як нишком поплачу. | 2 рази*

*Не поправлять сльози щастя, серцю легше буде,
Хто щасливим був часочок, по смерть не забуде. | 2 рази*

*Єсть же люди, що і моїй заздують долі,
Чи щаслива та билінка, що ростеть на полі? | 2 рази*

*Що на полі, що на пісках, без роси, на сонці?
Тяжко жити без милого і в своїй сторонці. | 2 рази*

*Де ти, милий, чорнобривий? Де ти? Озовися!
Як я, бідна, тут горюю, прийди подивися. | 2 рази*

*Полетіла б я до тебе, та крилля не маю,
Щоб побачив, як без тебе з горя висихаю. | 2 рази*

*До кого я пригорнуся, і хто приголубить?
Коли тепер того нема, який мене любить. | 2 рази*

Петре! Петре! Де ти тепер? Може, де скитаєшся в нужді і горі і проклинаєш свою долю; проклинаєш Наталку, що через неї утеряв пристанище; а може (*плачет*), забув, що я живу і на світі. Ти був бідним, любив мене – і за те потерпів і мусив мене оставити; я тебе любила і тепер люблю. Ми тепер рівня з тобою: і я стала така бідна, як і ти. Вернися до мого серця! Нехай глянуть очі мої на тебе іще раз і навіки закриються...

Явлення 2

Наталка и возный.

Возный. Благоденственного і мирного пребиванія! (*В сторону*). Удобная оказія предстала зділати о собі предло-
женіє на самоті.

Наталка (*кланяясь*). Здорові були, добродію, пане воз-
ний!

Возный. «Добродію»! «Добродію»! Я хотів би, щоб ти
звала мене – теє-то як його – не вишепом'янутим ім'ярек.

Наталка. Я вас зову так, як все село наше величає, ша-
нуючи ваше письменство і розум.

Возный. Не о сем, галочко, – теє-то як його – хлопочу
я, но желаю із медових уст твоїх слишати умильное на-
званіє, сообразное моему чувству. Послушай:

№ 2

*От юних літ не знал я любви,
Не оцущал возжєнія в крові;
Как вдруг предстал Наталки вид ясний,
Как райский крин, душистий, прекрасный;*

Утробу всю потряс;

*Кров взволновалась,
Душа смішалась;
Настал мой час!*

*Настал мой час; і серце все стонеть;
Как камень, дух в пучину зол тонеть.
Безмірно, ах! люблю тя, дівицю,
Как жадний волк младую ягницю.*

*Твой предвіщаєть зрак
Мні жизнь дражайшу,
Для чувств сладчайшу,
Как з медом мак.*

*Противні мні Статут і розділи,
Позви і копи страх наділи;
Несносен мні сингкліт весь бумажний,
Противен тож і чин мой преважний.*

*Утіху ти подай
Душі смятенной,
Моєй письменной,
О ти, мой рай!*

Не в состоянні поставить на вид тобі сили любові моеї. Когда би я іміл — теє-то як його — столько языков, сколько артикулов в Статуті ілі сколько зап'ятих в Магдебурзьком праві, то і сих не довліло би навосхваленіє ліпоти твоєї! Єй-ей,

люблю тебе до безконечності.

Наталка. Бог з вами, добродію! Що ви говорите! Я річі вашей в толк собі не возьму.

Возный. Лукавиш – тее-то як його – моя галочко! і добре все розумієш. Ну, коли так, я тобі коротенько скажу: я тебе люблю і женитись на тобі хочу.

Наталка. Гріх вам над бідною дівкою глумитися; чи я вам рівня? Ви пан, а я сирота; ви багатий, а я бідна; ви возний, а я простого роду; та й по всьому я вам не під пару.

Возный. Изложенні в отвітних річах твоїх резони суть – тее-то як його – для любові ничтожні. Уязвленною частореченною любовію серце, по всім божеським і чоловічеським законам, не взираєть ні на породу, ні на літа, ні на состояніє. Оная любов все – тее-то як його – ровняєть. Рци одно слово: «Люблю вас, пане возний!» – і аз, вишеупом'янутий, виконаю присягу о вірном і вічном союзі з тобою.

Наталка. У вас єсть пословиця: «Знайся кінь з конем, а віл з волон»; шукайте собі, добродію, в городі панночки; чи там трохи єсть суддівен, писарівен і гарних попівен? Любую вибирайте... Ось підіть лиш в неділю або в празник по Полтаві, то побачите таких гарних, що і розказати не можна.

Возный. Бачив я многих – і ліпообразних, і багатих, но серце моє не імієть – тее-то як його – к ним поползновенія. Ти одна заложила ему позов на вічнії роки, і душа моя ежечасно волаєть тебе і послі нишпорной даже години.

Наталка. Воля ваша, добродію, а ви так з-письменна го-

ворите, що я того і не зрозумію; та і не вірю, щоб так швидко і дуже залюбитись можна.

Возный. Не віриш? Так знай же, що я тебе давно уже – тее-то як його – полюбив, як тільки ви перейшли жити в наше село. Моїх діл околичності, возникающіі із неудобних обстоятельств, удерживали соділати признаніє пред тобою; тепер же, читая – тее-то як його – благость в очах твоїх, до формального опреділенія о моеї участі, открой мні, хотя в терміні, партикулярно, резолюцію: могу лі – тее-то як його – без отсрочок, волокити, проторов і убитков получитьи во вічное і потомственное владініє тебе – движимое і недвижимое імініє для душі моеї – з правом владіти тобою спокійно, безпрекословно і по своєї волі – тее-то як його – розпоряджать? Скажи, говори, отвічай, отвітствуй, могу лі бить – тее-то як його – мужем пристойним і угодним душі твоєї і тілу?

Наталка. (поет).

№ 3

*Видно шляхи полтавській і славу Полтаву,
Пошануйте сиротину і не вводьте в славу.
Не багата я і проста, но чесного роду,
Не стиджуся прясти, шити і носити воду.
Ти в жупанах і письменний, і рівня з панами,
Як же можеш ти дружитися з простими дівками?
Єсть багацько городянок, вибирай любую;*

Ти пан возний – тобі треба не мене, сільськую.

(По окончании пения говорит).

Так, добродію, пане возний! Перестаньте жартувати надо мною, безпомощною сиротою. Моє все багатство єсть моє добре ім'я; через вас люди начнуть шептати про мене, а для дівки, коли об ній люди зашепчуть...

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.